testpapers.co.za

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS

PROVINSIALE EKSAMEN

NOVEMBER 2020

GRAAD 10

REKENINGKUNDE
VRAESTEL 2

EXEMPLAR

TYD: 2 uur

PUNTE: 150

10 bladsye

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies noukeurig en volg dit presies.

1. Beantwoord **ALLE** vrae in die ANTWOORDBOEK voorsien.
2. Toon **ALLE** berekeninge om deelpunte te verdien.
3. Nie-programmeerbare sakrekenaar mag gebruik word.
4. Jy mag swart/blou ink gebruik om die vrae te beantwoord.
5. Waar van toepassing, toon **ALLE** berekeninge tot **EEN** desimale punt.
6. Skryf netjies en leesbaar.
7. Gebruik die inligting in die onderstaande tabel as riglyn om die vraestel te beantwoord. Probeer om **NIE** daarvan af te wyk **NIE**.

VRAAG 1: 45 punte; 36 minute	
Onderwerp:	**Hierdie vraag integreer:**
Konsepte en Algemene Grootboekrekeninge	Konsepte Algemene Grootboek Rekeninge

VRAAG 2: 46 punte; 37 minute	
Onderwerp:	**Hierdie vraag integreer:**
Debiteure rekonsiliasie Interne kontrole	Debiteure kontrole rekening Debiteurelys Interne kontrole aangaande debiteure

VRAAG 3: 39 punte; 31 minute	
Onderwerp:	**Hierdie vraag integreer:**
Konsepte en Vaste Bates	Konsepte Vaste Bate Register Waardevermindering op Vaste Bates Vaste Bate Nota

VRAAG 4: 20 punte; 16 minute	
Onderwerp:	**Hierdie vraag integreer:**
Interne kontrole en Etiek	Kontrole op Vaste Bates Kontrole op Voorraad Etiek aangaande bates

EXEMPLAR

VRAAG 1: KONSEPTE EN ALGEMENE GROOTBOEKREKENINGE

(45 punte : 36 minute)

1.1 KONSEPTE

Kies die antwoord vanaf die lys en voltooi elke onderstaande stelling. Skryf slegs die antwoord langs die vraag nommer (1.1.1 tot 1.1.5) in die ANTWOORDBOEK.

verkoopprys	kosprys	inkomste	uitgawe
oorspronklike faktuur	duplikaat faktuur	kredietnota	

1.1.1 Verkope syfers word gesien as ŉ ... .

1.1.2 Goedere verkoop word altyd geboekstaaf teen ... prys in die Handelsvoorrad rekening.

1.1.3 Handelsvoorraad as ŉ donasie geskenk deur die besigheid word gesien as ŉ ... .

1.1.4 Die brondokument gebruik om kredietaankope te boekstaaf is die ... .

1.1.5 Die brondokument gebruik om kredietverkope te boekstaaf is die ... .
(5 x 1) (5)

1.2 ALGEMENE GROOTBOEKREKENINGE

Jy word voorsien met inligting aangaande Molefi Handelaars vir Junie 2020. Die besigheid koop en verkoop huishoudelike benodighede vir kontant en op skuld. Die besigheid is in Gauteng geleë en hul finansiële jaar eindig op 30 Junie. Die besigheid se winsgrens is 60% op kosprys.

GEVRA:

Voltooi en balanseer die volgende Algemene Grootboek rekeninge vir Junie 2020:

1.2.1 Handelsvoorraad (23)

1.2.2 Krediteurekontrole (17)

INLIGTING A:

Saldo's op 1 Junie 2020 in die Algemene Grootboek

- Handelsvoorraad R87 600
- Krediteurekontrole R38 900

EXEMPLAR

INLIGTING B:

Totale in die hulpjoernale op 30 Junie 2020

Kontantontvangstejoernaal					
Bank	Verkope	Koste van verkope	Debiteurekontrole		Diverse rekeninge
			Ontvangste	Korting	
R68 200	R42 000	R26 250	R18 400	R600	R?

Kontantbetalingsjoernaal					
Bank	Handels-voorraad	Debiteure kontrole	Krediteurekontrole		Diverse rekeninge
			Betalings	Korting	
R44 300	R4 600	R1 800	R22 620	R980	R?

Debiteurejoernaal	
Verkope	Koste van verkope
R18 400	R?

Debiteuretoelaejoernaal	
Debiteuretoelae	Koste van verkope
R1 800	R1 125

Krediteurejoernaal				
Krediteure-kontrole	Handels-voorraad	Skryfbehoeftes	Toerusting	Diverse rekeninge
R?	R12 800	R4 400	R8 900	R3 100

Krediteuretoelaejoernaal				
Krediteure-kontrole	Handels-voorraad	Skryfbehoeftes	Toerusting	Diverse rekeninge
R2 800	R800	R300	R1 200	R?

EXEMPLAR

Kleinkasjoernaal				
Kleinkas	**Handels-voorraad**	**Skryfbehoeftes**	**Lone**	**Diverse rekeninge**
R1 260	R260	R400	R380	R220

Algemene Joernaal			
Debiteurekontrole		**Krediteurekontrole**	
Debiet	**Krediet**	**Debiet**	**Krediet**
R1 490	R890	R780	R1 420

INLIGTING C:

Die rekenmeester het nie die volgende transaksies in die Algemene Joernaal geboekstaaf nie:

- Die eienaar neem goedere vir R1 650 teen kosprys vir eie gebruik.
- Daar is ontdek dat goedere op skuld gekoop vir R3 200, verkeerd as skryfbehoeftes geboekstaaf is

Nota: boekstaaf die transaksies direk in die Algemene Grootboek rekeninge. **45**

EXEMPLAR

VRAAG 2: DEBITEURE REKONSILIASIE **(46 punte : 37 minute)**

Die onderstaande inligting is geneem uit die boeke van Stephan Winkels.

GEVRA:

2.1 Beantwoord die volgende vrae:

2.1.1 Hoekom moet die Debiteurekontrole en die Debiteurelys altyd ooreenstem? Verduidelik in **EEN** punt. (2)

2.1.2 Rekonsilieer die Debiteurekontrole met die Debiteurelys vir die maand Julie 2020. (40)

2.1.3 Stephan voel sy debiteure betaal nie betyds nie. Lys **TWEE** maatreëls wat hy kan implementeer om geld vroeër vanaf debiteure in te vorder. (4)

INLIGTING:

ALGEMENE GROOTBOEK VAN STEPHAN WINKELS
BALANSSTAATREKENINGE AFDELING

DT				**DEBITEUREKONTROLE**				**B6**	**KT**
2020 Jul	01	Saldo	a/b	212 080	2020 Jul	31	Bank en korting toegestaan	KOJ	224 550
	30	Verkope	DJ	277 300			Debiteure afslag	DAJ	8 000
		Joernaal debiete	AJ	4 700			Joernaal krediete	AJ	2 400
							Saldo	o/d	259130
				494 080					494 080
2020 Aug	01	Saldo	a/b	259130					

EXEMPLAR

DEBITEURELYS SOOS OP 31 JULIE 2020

NAAM VAN DEBITEUR	DEBIET	KREDIET
C. Botha	20 600	
H. Dipho	12 000	
N. Dladla	64 000	
D. Mkhize		3 200
E. Mthimkulu	6 500	
L. Nkozi	73 000	
G. Stuurman	13 400	
B. Zunaid	90 000	
TOTAAL	279 500	3 200

FOUTE EN WEGLATINGS

A Die saldo van die Debiteurekontrole rekening op 1 Julie is met R1 080 te veel bereken.

B Die kredietsaldo van D. Mkhize in die Debiteurelys moet oorgedra word na die Krediteure grootboek.

C Die totaalkolom van verkope in die Debiteurejoernaal is met R25 000 te min opgetel.

D ŉ Kredietfaktuur vir R7 700 vir goedere aangekoop vanaf B. Zunaid is nog nie geboekstaaf nie.

E ŉ Kwitansie vir R15 000 uitgereik aan L. Nkozi is korrek geboekstaaf in die debiteur se rekening, maar is weggelaat in die Hulpjoernaal.

F ŉ Inskrywing van R1 000 vir goedere teruggestuur deur N. Dladla is nie in die Hulpjoernaal geboekstaaf nie en is aan die verkeerde kant van sy rekening ingevoer.

G Geen inskrywing is gedoen vir ŉ terugbetaling van R5 000 aan C. Botha vir ŉ bedrag te veel gehef.

H E. Mthimkulu het goedere ter waarde van R4 800 teruggestuur. Hierdie bedrag is korrek in die Hulpjoernaal geboekstaaf maar as R3 900 in die debiteure-rekening aangeteken.

I Geen inskrywing is gemaak vir rente gehef op G. Stuurman se agterstallige rekening van R8 000. Die bedrag is 3 maande agterstallig, rente gehef teen 5% per jaar.

J H. Dipho het ŉ tjek uitgereik vir R8 550 op sy rekening nadat 5% korting afgetrek is. Die korting is geboekstaaf in die Grootboek maar nie in die Hulpjoernaal nie.

46

EXEMPLAR

VRAAG 3: KONSEPTE EN VASTE BATES (39 punte; 31 minute)

3.1 KONSEPTE

Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Skryf slegs 'waar' of 'onwaar' langs die vraagnommers (3.1.1 tot 3.1.4) in die ANTWOORDBOEK.

3.1.1 Vaste bates is tasbare bates wat aangekoop word deur die besigheid met die doel vir herverkope.

3.1.2 Opgelope waardevermindering word geboekstaaf in die Inkomstestaat.

3.1.3 'n Bateregister is 'n aantekening van alle bates wat die besigheid besit.

3.1.4 Die verminderde saldo metode word gebruik om waardevermindering op Grond en Geboue te bereken. (4 x 1) (4)

3.2 VASTE BATEREGISTER

Colin se Motorhandelaars

Die inligting voorsien is 'n uittreksel uit die boeke van Colin se motorhandelaars.

GEVRA:

Gebruik die onderstaande inligting en voltooi die Vaste Bate Register op die ANTWOORDBOEK. Hul finansiële jaar eindig op 29 Februarie 2020. (8)

INLIGTING:

Colin se Motorhandelaars het 'n afleweringsvoertuig op 31 Augustus 2018 op skuld vanaf Falcon Motors vir R150 000 aangekoop. Waardevermindering word bereken teen 20% p.j. op die verminderde saldo metode.

3.3 VASTE BATE NOTA

Martin Logistiek

Die inligting het betrekking tot Martin Logistiek vir die finansiële jaar geëindig 29 Februarie 2020.

GEVRA:

3.3.1 Bereken die totale waardevermindering op toerusting vir die jaar geëindig 29 Februarie 2020. (6)

3.3.2 Bereken die prys van EEN voertuig. (2)

EXEMPLAR

3.3.3 Bereken die totale waardevermindering op voertuie vir die jaar geëindig 29 Februarie 2020. (5)

3.3.4 Voltooi die Vaste Bate Nota. (14)

INLIGTING:

A

UITTREKSEL VANAF PROEFBALANS OP 29 FEBRUARIE 2020:		
Balansstaatrekeninge Afdeling	**Debiet**	**Krediet**
Grond en geboue	5 500 000	
Voertuie (kosprys)	1000 000	
Toerusting (kosprys)	2000 000	
Opgelope waardevermindering: voertuie (1/3/2019)		375 000
Opgelope waardevermindering: toerusting (1/3/2019)		1 200 000

B **AANSUIWERINGS EN ADDISIONELE INLIGTING:**

Grond en geboue

Gedurende die jaar is ŉ betaling van R500 000 gemaak aan Gifts Herstellers, R300 000 was vir ŉ nuwe stoorkamer en die res van R200 000 was om die dak van die ou pakhuis te herstel.

Toerusting

Op 01 Desember 2019 is ŉ nuwe 3D drukker aangekoop vir R90 000. ŉ Tegnikus is gehuur om die drukker te installeer en in te stel voor gebruik. Die besigheid is vir R25 000 gefaktureer vir die installasie- en instelkoste. Die installering en instelling is gedoen die dag wat die drukker gekoop is.

Voertuie

Die besigheid besit **DRIE** identiese afleweringsvoertuie. Al drie is op dieselfde dag teen dieselfde prys aangekoop. ŉ Nuwe afleweringsvoertuig is op 01 September 2019 teen dieselfde prys as die vorige voertuie aangekoop. Die transaksie vir die aankope is reeds geboekstaaf.

Waardevermindering vir die jaar is as volg:

- Toerusting teen 10% per jaar op die verminderde saldo metode.
- Voertuie teen 25% per jaar op kosprys.

39

EXEMPLAR

VRAAG 4: INTERNE KONTROLE EN ETIEK OP VASTE BATES EN VOORRAAD
(20 punte; 16 minute)

41 Lees die scenario en beantwoord die vrae wat volg.

Rogers Mokoena is die eienaar van Rogers Handelaars. Die besigheid besit twee afleweringsvoertuie. Volgens die voertuig beleid van die besigheid, mag die bestuurders die voertuie gebruik na hul huise veral as die laaste aflewering aan klante laat is. Die beleid is duidelik dat voertuie nie vir privaat doeleindes gebruik mag word nie.

Die eienaar het vasgestel dat een van die voertuie (bestuur deur John) 2 000 kilometer meer vir Junie 2020 gedoen het in vergelyking met die gemiddelde kilometers elke maand. Nadat ŉ ondersoek gedoen is, het John erken dat hy die besigheid se voertuig gebruik het om by sy familie in die Oos-Kaap te gaan kuier.

Rogers Handelaars het twee werknemers wat verantwoordelik is vir die stoorkamer. Hulle ontvang voorraad en reik voorraad aan die verkoopsafdeling uit. Die groot hoeveelheid bestellings wat aan klante afgelewer moet word, word vanaf die stoorkamer deur die bestuurders ontvang. Nadat die fisiese voorraadopname aan die einde van Junie 2020 gedoen is, is daar vasgestel dat 15 gasverwarmers weg is. Die werknemers van die stoorkamer kon nie rekenskap gee van die vermiste gasverwarmers nie.

GEVRA:

4.1.1 Verduidelik hoe John se onetiese gedrag die besigheid finansieel sal affekteer. Voorsien **TWEE** punte. (4)

4.1.2 Voorsien **DRIE** interne kontrole maatreëls wat deur die eienaar van die besigheid geïmplementeer kan word om die misbruik van voertuie deur werknemers te voorkom. (6)

4.1.3 Voorsien **TWEE** stappe wat teen John gedoen kan word vir sy onetiese gedrag. (4)

4.1.4 Verduidelik **DRIE** interne kontrolemaatreëls wat deur die eienaar geïmplementeer kan word om diefstal van voorraad te voorkom. (6)

[20]

TOTAAL: 150

EXEMPLAR

EINDE